

LIKKUTEI TORAH • SHIR HASHIRIM • MAAMAR 30

ששים המה מלכות ושמונים פילגשים ועלמות אין מספר...

Hay sesenta reinas, ochenta
concubinas e innumerables doncellas

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/likutei-torah/shir-hashirim/30/

1 ששים המה מלכות ושמונים פילגשים ועלמות אין מספר אחת היא יונתי תמתי. ודרשו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] (ע' [עיין] ברכות בשיר השירים במקומו ובפ' קרח גבי ובני קרח לא מתו)

“Hay sesenta reinas, ochenta concubinas y doncellas sin número; una sola es ella, mi paloma, mi perfecta.” Y nuestros Sabios, de bendita memoria, interpretaron (véase Midrash Rabbah sobre Shir HaShirim, en su lugar, y en Parshat Koraj, acerca de “Pero los hijos de Koraj no murieron”):

ששים המה מלכות אלו ס' מסכתות ושמונים פילגשים אלו ברייתות ועלמות אין מספר אלו הלכות שבגמ' [שבגמרא].

“Hay sesenta reinas”: estas son las sesenta tratados; “ochenta concubinas”: estas son las beraitot; y “doncellas sin número”: estas son las halajot de la Guemará.

אחת היא זו כנס"י [כנסת ישראל] מלשון כניסה שהיא מקור נש"י [נשמות ישראל] ונקראת אחת לפי שהיא מקבלת מבחי' ישראל דלעילא שנקרא' [שנקראת] אחד כו'. ונק' תמתי כו' וכמארז"ל [וכמאמר רבתינו זכרונם לברכה] תמתי תאומתי לפי שע"י נשמות ישראל נעשה יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] כו'.

“Una sola es ella”: esta es Knesset Israel (la Congregación de Israel), del término knisá (reunión), pues ella es la fuente de las almas de Israel. Se la llama “una” porque recibe del nivel del Israel de lo Alto, que es llamado “uno”, etc. Y se la llama “mi perfecta (tamati)”, etc., como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: tamati, te'omati (mi gemela), porque por medio de las almas de Israel se produce la unión de Zeir Anpín y Nukvá, etc.

והנה מזה מובן שהנשמות הם למעלה במדרגה מבחי' התורה וכמ"ש ממה שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] (פסחים מ"ט ב')

Ahora bien, de esto se entiende que las almas son de un rango superior al nivel de la Torá. Y esto también se entiende [a partir de] lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria (Pesajim 49b):

ע"פ תורה צוה לנו משה מורשה א"ת [אל תקרי] מורשה אלא מאורסה שהתורה היא מאורסה לישראל שישאל הן בחי' חתן והתורה היא בחי' כלה

a propósito del versículo “Moshé nos ordenó la Torá, una herencia (morashá)”: no leas morashá (herencia), sino me'orasá (prometida), porque la Torá está prometida a Israel: Israel es el nivel del novio y la Torá, el nivel de la novia.

ונמצא מובן ג"כ שהנשמוי [שהנשמות] הם למעלי [למעלה / למעלת] מבחי התורה ובמקום אחר מצינו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] תלת קשרין מתקשרין דא בדא ישראל מתקשראן באוריית' כו' ונמצא מובן להיפוך לגמרי שהתורה היא למעלה במדרגה מישראל.

Así también se entiende que las almas son superiores al nivel de la Torá. Sin embargo, en otro lugar encontramos que nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: "Tres vínculos están unidos entre sí: Israel está unido a la Torá", etc.; y de esto se entiende exactamente lo contrario: que la Torá es de un rango superior al de Israel.

2 ולהבין את כל הנ"ל הנה כתיב אור זרוע לצדיק פי' שהנשמות הנקראים בשם צדיק הם כחי אור הנזרע למטה להתלבש בגוף בשר ודם

Para comprender todo lo anterior: está escrito: "La luz está sembrada para el justo". Es decir, las almas, que son llamadas con el nombre de justo, son el nivel de luz que se siembra abajo, para revestirse en un cuerpo de carne y sangre

הגשמי בכדי שעל ידם יהיה צמיחה בתוספת הרבה להיות המשכות גילוי אור א"ס ב"ה למטה ע"י תורה ומצות מעשיות שעוסקים בעוה"ז כאשר יתבאר לקמן בעז"ה [בעזרת השם]

físico, para que por medio de ellas haya crecimiento con un gran aumento: que se produzcan emanaciones de la revelación de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, abajo, por medio de la Torá y de las mitzvot prácticas que realizan en este mundo, como se explicará más adelante, con la ayuda de D'os.

והוא ממש כדוגמת הזריעה שזורעין בארץ הגשמי שזורעין גרעין א' ונרקב בארץ ונצמח מזה אח"כ בתוספת וריבוי גרעינים הרבה מאד כמ"כ [כמו כן] ע"י מצות מעשיות שעושים נשמות ישראל בעוה"ז הגשמי

Esto es exactamente como la siembra que se hace en la tierra física: se siembra una sola semilla, esta se pudre en la tierra y después de ella crecen, con aumento y multiplicación, muchísimas semillas. Del mismo modo, por medio de las mitzvot prácticas que las almas de Israel realizan en este mundo físico,

שהוא כדוגמת הזריעה הנ"ל מגרעין אי נעשה עי"ז צמיחה ורבויה בתוספת וריבוי להיות גילוי אור א"ס
ב"ה למטה

que es como la siembra mencionada antes, de una sola semilla surge así un crecimiento y una multiplicación, con aumento y multiplicación: que haya una revelación de la Luz Infinita, bendito sea, abajo.

(עמ"ש מענין זריעה בד"ה ויהי בשלח פרעה ובד"ה הבאים ישרש ובד"ה כי תבאו אל הארץ ושבתה הארץ וסד"ה שמע ישראל ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה וסד"ה שובה ישראל גבי הלוח ילך ובכה נושא משך הזרע ובד"ה כי כאשר כו' כן יעמוד זרעכם)

(Véase lo escrito acerca del tema de la siembra en el discurso que comienza "Y sucedió que, cuando el Faraón envió"; en el discurso que comienza "En los días venideros echará raíces"; en el discurso que comienza "Cuando entren en la tierra, la tierra descansará"; al final del discurso que comienza "Escucha, Israel"; en el discurso que comienza "Pues así como la tierra hace brotar su crecimiento"; al final del discurso que comienza "Vuelve, Israel", acerca de "Va llorando, llevando la bolsa de semillas"; y en el discurso que comienza "Pues así como, etc., así perdurará su descendencia".)

ולהבין זה הנה כתיב מלכותך מלכות כל עולמים פי' כל עולמים שהם ריבוי רבוות השתלשלות כל העולמות דבי"ע שהם עד אין קץ וכמ"ש היש מספר לגדודיו כו'

Para comprender esto, está escrito: "Tu realeza es la realeza de todos los mundos". Es decir, "todos los mundos": los innumerables niveles de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut), todos los mundos de Beriá, Yetzirá y Asiá, que no tienen fin, como está escrito: "¿Acaso hay número para Sus legiones?", etc.;

עכ"ז [עם כל זה] מקור ושרש חיותם המחי' [המחיה] ומהווה אותם מאין ליש אינו אלא מבחי' מלכותו בלבד שאינו

sin embargo, la fuente y raíz de su fuerza vital (jayut), que les da vida y los hace existir de la nada a algo, proviene únicamente del nivel de Su Maljut (soberanía), que no es

אלא אור וזיו בלבד לגבי מהותו ועצמותו ית' כמ"ש הודו על ארץ ושמים שארץ ושמים אינו
sino solo una luz y un resplandor en relación con Su esencia y ser, bendito sea, como está escrito: "Su esplendor está sobre la tierra y el cielo"; es decir, la tierra y el cielo no son

אלא הודו וזיוו בלבד שהוא בחי' מלכותו ית' המחיה ומהווה אותם מאין ליש להיות נבראים נפרדים בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] ואינם כלל בערך לגבי אור א"ס ב"ה המתגלה בעולמות עליונים

sino únicamente Su esplendor y Su resplendor, que son el nivel de Su Maljut, bendito sea, que les da vida y los trae a la existencia de la nada a algo, para que sean criaturas separadas y finitas; y no guardan ninguna comparación con la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, que se revela en los mundos superiores,

שהוא בבחי' א"ס ממש ושם הוא בבחי' יחוד וביטול בתכלית ומכ"ש [ומכל שכן] לך ה' הגדולה כו'

que es verdaderamente del nivel del Infinito (Ein Sof), y allí se encuentra en un estado de unión y de total autoanulación (bitul). Y con mayor razón [lo mismo sucede con] "Tuya, Havaiá, es la grandeza", etc.,

שאף שי ש שם ג כ"כ בחי' גדולה וגבורה שהם מדות עליונות דאצילות כו' חו"ג [חסד וגבורה] הם בבחי' יחוד וביטול בתכלית לך ה' כו'

pues, aunque también allí existen los niveles de grandeza y poder, que son los atributos emocionales superiores (midot) de Atzilut, etc., Jésed y Guevurá se encuentran en un estado de unión y de total bitul: "Tuya, Havaiá", etc.

וחיוהי וגרמוהי שהם בחי' אורות וכלים דאצי' חד בהון ממש בבחי' א"ס ממש וכמאמר אליהו ולא מכל אינון מדות כו'

Y "Sus fuerzas vitales y Sus vasijas", que son el nivel de las luces y vasijas de Atzilut: "Él es uno con ellas", verdaderamente, en un nivel verdaderamente infinito, como dice Eliyahu: "pero no pertenece a ninguno de esos atributos", etc.

משא"כ למטה בבי"ע בחי' חיות אלקות המהווה אותם מאין ליש מצומצם ומוסתר מאד להיותם בעלי גבול ונבראים נפרדים עד שביריבוי הצמצומים וההשתלשלות מטה מטה עד עולם

Esto no es así abajo, en los mundos de Beriá, Yetzirá y Asiá: el nivel de la fuerza vital divina que los trae a la existencia de la nada a algo está sumamente contraído y oculto, para que sean criaturas finitas y separadas; tanto es así que, mediante las numerosas contracciones (tzimtzumim) y la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut), cada vez más abajo, hasta el Mundo

העשיי [העשיה] שהחיות אלהות הוא מוסתר לגמרי עד שנראה כאילו הם יש ודבר נפרד לגמרי שיכולת המינים לומר שיש ב' רשויות ח"ו [חס ושלום] כמבואר בגמרא (סנהדרין דל"ט א')

de Asiá, la fuerza vital divina está completamente oculta, hasta que parece que ellos son una entidad (yesh), una cosa totalmente separada; esto permite que los herejes digan que hay dos dominios, D'os no lo permita, como se explica en la Guemará (Sanhedrin 39a),

שאמר המין מפלגך לעילאי דהורמיז מפלגך לתתאי דאהורמיז (ועיינן הפי בערוך) לפי שהוא בחי' עלמא דפרודא וכמ"ש ונהר יוצא מעדן ומשם יפרד שאף שלמעלה בעולם

donde el hereje dijo: "Tu mitad superior pertenece a Hormiz; tu mitad inferior, a Ahormiz" (véase la explicación en el Aruj), porque es el nivel del mundo de la separación (alma deperuda), como está escrito: "Y un río sale de Edén, y desde allí se separa". Pues aunque arriba, en el Mundo

האצי' הוא בחי' יחוד בתכלית ואור א"ס מאיר שם בבחי' גילוי עכ"ז [עם כל זה] ומשם יפרד שנמשך מבחי' מלכותו ית' בריבוי צמצומים והסתרים להסתיר ולהעלים את אור השם עד שיהיו נבראים יש מאין בעלי גבול ועולמות נפרדים.

de Atzilut, hay un estado de unión completa y la Luz Infinita brilla allí de manera revelada, aun así, "desde allí se separa": es atraída desde el nivel de Su Maljut, bendito sea, mediante numerosas contracciones y ocultamientos, para ocultar y encubrir la luz de D'os, hasta que haya criaturas que pasan de la nada a algo, finitas, y mundos separados.

3 ואי לזאת אינו בערך כלל לגבי אור ה' המאיר ומתגלה בעולמות העליונים שהוא בבחי' א"ס וכידוע שמספר א' לגבי ריבוא אכבות אלפים יש לו ערך כי הוא ג"כ בבחי' מספר

Y por eso no guarda ninguna proporción con la luz de D'os que brilla y se revela en los mundos superiores, la cual está en el nivel del Infinito (Ein Sof). Como es sabido, el número uno, en relación con miríadas de miríadas de millares, guarda cierta proporción con ellas, pues también pertenece a la categoría de número;

אבל דבר שהוא בבחי' גבול לגבי בלי גבול בבחי' א"ס אין לו ערך לגמרי ומספר א' ומספר רבוא רבבן שוה ממש לגבי בחי' בלי גבול כו'

pero algo que pertenece a la categoría de lo limitado, en relación con lo ilimitado, en el nivel del Infinito, no guarda ninguna proporción en absoluto; y el número uno y el número de miríadas de miríadas son exactamente iguales en relación con el nivel de lo ilimitado, etc.,

וכמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פמ"ח ולזאת עיקר חיותם אינו אלא מבחי" אורו וזיוו כלכד שהוא בחי" מלכותו בלבד.

como se explica en Sefer Shel Beinonim (Tania), capítulo 48. Y por eso su fuerza vital principal proviene únicamente del nivel de Su luz y Su resplandor, que es solamente el nivel de Su Maljut (soberanía).

אכן בכדי שיהי' [שיהיה] גילוי אור א"ס ב"ה למטה בעולמות התחתונים ג"כ ממש כמו שהוא בעולמות עליונים שזהו תכלית המכוון מבריאת העולמות בכדי שיהיה לו דירה בתחתונים דוקא לזאת נזרע בהם בחי" אור מלמעלה

Sin embargo, para que haya una revelación de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, abajo, también en los mundos inferiores, exactamente como en los mundos superiores —que es el propósito último de la creación de los mundos, para que Él tenga una morada en los mundos inferiores precisamente—, por eso se siembra en ellos un nivel de luz de Arriba:

והיינו בחי' נש"י [נשמות ישראל] שיורדים ומתלבשים למטה בגוף בשר ודם כו' בכדי שע"י התורה ומצות מעשיות שעושין בעוה"ז ימשיכו בחי' גילוי אור א"ס ב"ה למטה בעולמות התחתונים ג"כ

es decir, el nivel de las almas de Israel, que descienden y se revisten abajo en un cuerpo de carne y sangre, etc., para que, mediante la Torá y las mitzvot prácticas que cumplen en este mundo, atraigan abajo, también a los mundos inferiores, el nivel de la revelación de la Luz Infinita, bendito sea,

כמו שהוא בעולמות העליונים ממש שיהיה בחי' יחוד העולמות עליונים ותחתונים ולא יהיו בבחי' עלמין דפרודא ובבחי' הסתר פנים וכמ"ש ולא יכנף עוד מוריך כו'

exactamente como en los mundos superiores; que haya una unión de los mundos superiores e inferiores, y que ya no estén en el estado de mundos de separación (almin deperuda) ni en el estado de ocultamiento del Rostro, como está escrito: "Tu Maestro ya no se ocultará tras un ala", etc.

ועמ"ש בד"ה ואתחנן וזהו זורע צדקות מצמיח ישועות פי' שע"י צדקה שנותנים למטה לעני דלית ליה מגרמיה כלום ומשפיע למקום חושך. כמ"ש הייתי ככוס חרבות כו'.

Y véase lo escrito en el discurso que comienza "Y supliqué". Y esto es [lo que significa] "Siembra actos de caridad (tzedakot), hace brotar salvaciones (yeshuot)". Es decir, por medio de la caridad que se da abajo a una persona pobre, que no tiene absolutamente nada propio, se da sustento a un lugar de oscuridad, como está escrito: "Me he vuelto como un búho entre las ruinas", etc.,

הנה עי"ז מעוררים מלמעלה ג"כ המשכת אור א"ס ב"ה למטה בעולמות התחתונים שהם חשך ועלמין דפרודא וזהו מצמיח ישועות שהוא בחי' צמיחה בתוספת וריבוי להיות המשכת שע"ה [שעליו השלום] נהרין עילאין למטה.

mediante esto también despiertan desde Arriba la atracción de la Luz Infinita, bendito sea, abajo, hacia los mundos inferiores, que son oscuridad y mundos de separación. Y esto es “hace brotar salvaciones”: un nivel de crecimiento con aumento y multiplicación, de modo que se atraigan abajo los 375 resplandores superiores.

וכמו שבצדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול שנע שה מזה בחי' גילוי א"ס שנק' חשבון גדול כו' (ועמ"ש מענין לחשבון גדול בד"ה וילבש צדקה כשריון ועמ"ש ע"פ יתקע בשופר גדול)

Y así como en la caridad, “cada perutá y perutá se suma hasta formar una gran suma”, de lo cual resulta el nivel de la revelación de la Luz Infinita (Or Ein Sof), que es llamada “una gran suma”, etc. (Véase lo escrito acerca de “hasta formar una gran suma” en el discurso que comienza “Y se vistió de caridad como una cota de malla”, y véase lo escrito sobre el versículo “Se hará sonar un gran shofar”).

וגם ישועות הוא מלשון שעה כמ"ש וישע ה' אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה כו'

Y también yeshuot (salvaciones) deriva del término shaá (volverse hacia), como está escrito: “Y D'os se volvió hacia Hevel y hacia su ofrenda, pero hacia Kayin y hacia su ofrenda no se volvió”, etc.

שהוא בחי' ירידת והמשכת גילוי אור א"ס ב"ה למטה ע"י המצות מעשיות שעושים ישראל למטה ולזאת נק' כל המצות בשם צדקה סתם בירושלמי.

que es el nivel del descenso y la extensión de la revelación de la Luz Infinita, bendito sea, hacia abajo, por medio de las mitzvot prácticas que Israel cumple abajo. Por eso, en el Talmud Yerushalmi todas las mitzvot son llamadas simplemente “caridad” (tzedaká).

4 וזהו שמצוה ראשונה מתריג מצות היא מצות פריה ורביה כמ"ש פרו ורבו שהוא ריבוי ותוספת כמ"כ [כמו כן] ע"י כל המצות מעשיות שעושים ישראל נעשה ריבוי ותוספת כו'.

Y esto explica por qué la primera mitzvá de las 613 mitzvot es la mitzvá de procrear, como está escrito: “Sean fecundos y multiplíquense”, lo cual expresa multiplicación y aumento. Del mismo modo, mediante todas las mitzvot prácticas que cumple Israel se produce multiplicación y aumento, etc.

וזהו בן פורת יוסף כי יוסף הוא צדיק עליון וכתוב אור זרוע לצדיק להיות עי"ז תוס' [תוספת] וריבוי.

Y este es [el sentido de] "Yosef es un hijo fructífero", pues Yosef es el tzadik supremo, y está escrito: "La luz está sembrada para el tzadik", para que de este modo haya aumento y multiplicación.

וכמ"ש ברבות ר"פ שמות יוסף על שם והיה ביום ההוא יוסיף ה' שנית ידו כו'.

Y como se dice en el Midrash Rabá, al comienzo de Parashat Shemot: Yosef recibió su nombre por "Y en aquel día Havaíá volverá a extender (yosif) Su mano por segunda vez", etc.

5 ב וזהו כוונת הברכה שמברכין קודם עשיית כל המצות ברוך אתה ה' כו' אשר קדשנו במצותיו כו'.

2. Y esta es la intención de la bendición que se recita antes de cumplir cualquiera de las mitzvot: «Bendito eres Tú, Havaíá, etc., que nos has santificado con Sus mandamientos», etc.

פ"י אשר הוא לשון תענוג כמ"ש באשרי כי אשרוני בנות כו' שהוא בחי' תענוג העליון

Es decir, asher («que») es un término que alude al deleite, como está escrito: «Por mi felicidad (be'oshri), pues las hijas me llamarán feliz», etc.; este es el nivel del deleite supremo,

שהוא בבחי' א"ס עד שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] גבי אחר. מוטב דלידייניה וליתי לעלמא דאתי. ונמשך העונג העליון הנ"ל למטה ע"י עשיית המצות כו'.

que se encuentra en el nivel del Infinito (Ein Sof), hasta el punto de que nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron acerca de Ajer: «Es mejor que sea juzgado y llegue al Mundo Venidero». Y el deleite supremo mencionado antes se hace descender aquí abajo mediante el cumplimiento de las mitzvot, etc.

6 והנה כמו שבזריעת הגרעין בארץ הגשמי צריך מתחלה לחרוש את הארץ היטב בכדי לרפות את הארץ

Ahora bien, así como al sembrar una semilla en la tierra física primero es necesario arar bien la tierra para aflojarla,

כי חרישה מרפי ארעא ובאם לאו יאבד הגרעין בארץ לגמרי כמ"כ [כמו כן] קודם הזריעה של נש"י [נשמות ישראל] בבחי' ועשה טוב בקיום כל המצות מעשיות צ"ל מקודם

pues "el arado afloja la tierra", y, de no hacerlo, la semilla se perderá por completo en la tierra, así también, antes de la siembra de las almas de Israel en el modo de "apártate del mal", mediante el cumplimiento de todas las mitzvot prácticas, primero debe haber

לכן בחי' סור מרע שהוא בחי' חרישה לנפש הבהמית להפך את כל המדות רעות ולבטל את כל הרצונות אשר לא לה' המה ולא יהיה לו רצון אחר כלל כ"א לה' בלבד להיות לב נשבר ונדכה כו'.

el nivel de "apártate del mal", que es el nivel de arar el alma animal: dar vuelta todos los malos atributos (midot) y anular todos los deseos que no son para D'os, de modo que no tenga ningún otro deseo, sino únicamente por D'os, y que sea "un corazón quebrantado y abatido", etc.

ואז יכולים להמשיך אח"כ בבחי' ועשה טוב גילוי אור א"ס ב"ה למטה שהוא בחי' צמיחה בתוספת וריבוי שנעשה ע"י בחי' הזריעה של נש"י [נשמות ישראל] במצות מעשיות שעושים למטה כו'.

Entonces podrán atraer después, en el modo de "haz el bien", la revelación de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, abajo; este es el nivel de un crecimiento con aumento y multiplicación, que se produce mediante el nivel de la siembra de las almas de Israel en las mitzvot prácticas que realizan abajo, etc.

(ועמ"ש מזה בד"ה האזינו השמים וב"ה ושאתם מים) וזהו ואל קין ואל מנחתו לא שעה מפני שקין

היה מארי דרוגזין שלא היה בבחי' סור מרע להפוך את כל המדות רעות שהוא בחי' חרישה כנ"ל

(Y véase lo escrito sobre esto en el discurso que comienza "Escuchen, cielos" y en el que comienza "Y sacarán agua"). Y esto es [lo que significa] "pero a Kayin y a su ofrenda no prestó atención": porque Kayin era un hombre iracundo (marei derugzin), que no estaba en el modo de "apártate del mal", de dar vuelta todos los malos atributos, que es el nivel del arado, como se explicó arriba.

ולכן לא היה ביכולתו להמשיך אור ה' למטה ע"י הזריעה שלו במנחתו כו' משא"כ הבל שהיה בבחי'

סור מרע בתכלית כתיב ביה וישע ה' אל הבל ואל מנחתו שהוא בחי' הזריעה שלו כו'

Por lo tanto, no tenía la capacidad de atraer abajo la luz de D'os mediante su siembra, es decir, su ofrenda, etc. En cambio, de Hevel, que estaba completamente en el modo de "apártate del mal", está escrito: "Y Havaíá prestó atención a Hevel y a su ofrenda"; esto corresponde al nivel de su siembra, etc.

וזהו שלעתיד כתיב בחריש ובקציר תשבנות שלא יצטרכו עוד לבחי' חרישה הנ"ל לפי שנאמר ואת רוח

הטומאה עאביר מן הארץ.

Y esto explica por qué, acerca del tiempo futuro, está escrito: "En el arado y en la cosecha descansarás": ya no necesitarán el nivel del arado mencionado arriba, pues se dice: "Y el espíritu de impureza quitaré de la tierra".

7 וזהו עתידים צדיקים שיאמרו לפנייהם קדוש כו' היינו ע"י שממשיכים אור א"ס ב"ה שהוא קדוש ומובדל למטה.

Y esto es [lo que significa]: “En el tiempo venidero, se dirá ‘santo’ delante de los justos”, etc.; es decir, porque hacen descender aquí abajo la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, que es santa y está apartada.

ועם כל הנ"ל מובן איך שבזה גדלה מעלת נש"י [נשמות ישראל] על בחי' התורה כי הנה אף דאורייתא מחכמה עילאה נפקת עכ"ז [עם כל זה] כשנמשך ובא לבחי' דבר ה' זו הלכה

Y con todo lo expuesto se comprende cómo, en este aspecto, la virtud de las almas de Israel es mayor que la del nivel de la Torá. Pues aunque “la Torá emana de la Jojmá suprema” (sabiduría), sin embargo, cuando descende y llega al nivel de “la palabra de Havaia’: esto es la halajá”,

וכמאמר אליהו מלכות פה תורה שבע"פ [שבעל פה] קרינן לה כו' וכל פרטי הלכות שהם בחי' נימין ושערות ודלת ראשך כארגמן שם עד אין קץ כשיהיה כך יהיה הדין כך וכמ"ש ועלמות אין מספר שהם הלכות כנ"ל

como en la expresión de Eliyahu: “Maljut es la boca; la llamamos Torá Oral”, etc.; y todas las halajot particulares, que corresponden al nivel de hebras y cabellos —“y los rizos de tu cabeza son como púrpura”—, son allí innumerables: cuando el caso es de tal modo, la ley será de tal modo. Y como está escrito: “y doncellas sin número”, que son las halajot, como se explicó anteriormente,

אזי אין בהם תוספת וריבוי רק כפי ההלכה שנמשך בבחי' דיבור העליון כו' וכמו המלאכים שנמשכים מבחי' דבר ה' כמ"ש וברוח פיו כל צבאם כו'

entonces no hay en ellas aumento ni multiplicación, sino solo según la halajá, tal como descende al nivel del habla suprema, etc. Lo mismo ocurre con los ángeles, que emanan del nivel de la palabra de D'os, como está escrito: “y con el aliento de Su boca, todo su ejército”, etc.:

אין בהם ריבוי ותוספת כלל וממלאך אחד אין יכול להיות מלאך שעי ולזאת אין בהם פריה ורביה כו' no hay en ellos multiplicación ni aumento alguno, y de un ángel no puede surgir un segundo ángel; por eso no se reproducen, etc.

משא"כ נשמות ישראל הם דוקא ממשיכים תמיד בחי' אור א"ס ב"ה למטה ע"י מצות מעשיות שעושים בבחי' ריבוי ותוספת וכמ"ש אלה המצות אשר יעשה אותם האדם כו'

A diferencia de ello, las almas de Israel son precisamente las que hacen descender continuamente aquí abajo el nivel de la Luz Infinita, bendito sea, mediante las mitzvot prácticas que realizan, de un modo de multiplicación y aumento, como está escrito: “Estos son los mitzvot que la persona cumplirá”, etc.,

וחי בהם שהם הם הממשיכים בחי' חיות מאור א"ס ב"ה וכמ"ש ועשיתם אותם אתם כתיב

“y vivirá por ellas”: pues son ellas las que hacen descender un nivel de fuerza vital (jayut) de la Luz Infinita, bendito sea. Y como está escrito: “Y ustedes las harán (otam)”: está escrito “ustedes” (atem).

(וכמ"ש בד"ה תורה צוה בפ"י אל תקרי בניך אלא בוניך שנש"י [שנשמות ישראל] הם הממשיכים היחוד מבחי' תשב"כ [תורה שבכתב] שנקרא חתן לבחי' תשבע"פ [תורה שבעל פה] שנק' כלה ועי"ז נק' בוניך כו')

(Y como se explica en el discurso que comienza “La Torá ordenó”, al explicar “no leas banayij —tus hijos—, sino bonayij —tus constructores—”: las almas de Israel son las que hacen descender la unión desde el nivel de la Torá Escrita, llamada el novio, hasta el nivel de la Torá Oral, llamada la novia; y por medio de ello se las llama “tus constructores”, etc.)

אך כ"ז [כל זה] הוא דוקא ע"י ביטול במס"ג [במסירות נפש] של ישראל מקודם בבחי' ואהבת שבק"ש [שבקריאת שמע] ואז נק' אחת היא רעייתי כו'

Pero todo esto ocurre específicamente mediante la autoanulación (bitul), con autosacrificio (mesirut néfesh), de Israel de antemano, en la modalidad de “Y amarás” de la recitación del Shemá; entonces se los llama “Una sola es ella, mi amada”, etc.

שמקבלין מבחי' אחד יחידו של עולם (וברבות נשא) (פ"ד [פרק י"ד / פרשה י"ד]) כף אחת עשרה זהב שנאמר אחת היא יונתי כו'

pues reciben del nivel de “Uno”, el Único del mundo. (Y en el Midrash Rabá, Nasó) (sección 14): “Una cuchara de diez [siclos] de oro”: como está dicho, “Una sola es ella, mi paloma”, etc.

ומה שנקראת כף אחת יובן עם מ"ש בד"ה יונתי בחגוי הסלע בענין ולכי לך ואז יכולים להמשיך אור א"ס ב"ה למטה ושיהיה

Y por qué se la llama “una cuchara” se entenderá a partir de lo escrito en el discurso que comienza “Paloma mía, en las hendiduras de la roca”, sobre el tema de “y vete para ti”. Entonces podrán hacer descender la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, aquí abajo, y [hacer que] haya

יחוד עולמות עליונים ותחתונים ממש שלא יהיה בחי' עלמין דפרודא להיות נראים כאלו הם יש ודבר נפרד בפ"ע [בפני עצמו] עד שנראה כמו שהוא ב' רשויות ח"ו [חס ושלום]

una verdadera unión de los mundos superiores e inferiores, de modo que no haya un nivel de mundos de separación que parezcan existir como algo (yesh), una entidad separada en sí misma, hasta el punto de que parezca que hay dos dominios, D'os libre;

כמו שסובר המין מפלגך דלעילא מפלגך דלתתא כו' להיות שלמעלה הוא בחי' יחוד בתכלית כנ"ל ובהשתלשלות למטה מטה הוא בחי' עלמא דפרודא כמ"ש ומשם יפרד כו'.

como sostiene el hereje: “tu mitad superior, tu mitad inferior”, etc.; pues arriba hay un nivel de unión completa, como se mencionó antes, y en la cadena descendente de los mundos (hishtalshe-lut), cada vez más abajo, hay un nivel de mundo de separación, como está escrito: “y desde allí se separa”, etc.

אכן כשישראל ממשיכים גילוי אור א"ס ב"ה למטה ג"כ ממש כמו שהוא בעולמות עליונים אזי נעשה בהם בחי' יחוד עליונים ותחתונים בתכלית.

Sin embargo, cuando Israel hace descender aquí abajo también la revelación de la Luz Infinita, bendito sea, tal como está exactamente en los mundos superiores, entonces se produce en ellos la unión completa de lo superior y lo inferior.

וזהו תמתי לשון תמימות (ובל"א [ובלשון אשכנז] מאכט מ"ך גאנץ) שע"י כנס"י [כנסת ישראל] נעשה יחוד א"ס ב"ה למטה כמו שהוא למעלה ממש

Y esto es tamasi (“mi perfecta”), término que expresa plenitud (y en idish: maajt mij gantz, “me hace completo”): que por medio de Knesset Israel (la Congregación de Israel) se produce aquí abajo la unión del Infinito (Ein Sof), bendito sea, exactamente como está arriba.

וזהו גם כן תאומתי שהוא בחי' יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] שהם מדות עליונות דאצי' ובחינת מלכות דאצי' שמתלבשת בבי"ע שמתייחדים בתכלית ע"י בניי [בני ישראל] כנ"ל.

Y esto es también te'omasi ("mi gemela"), que corresponde al nivel de la unión de Zeir Anpín y Nukvá: los atributos emocionales superiores (midot) de Atzilut y el nivel de Maljut de Atzilut, que se inviste en Beríá, Yetzirá y Asiá. Estos quedan completamente unidos por medio de los hijos de Israel, como se mencionó antes.

אך מתחלה צריך להיות בחי' יונתי וכמ"ש עיניך יונים כו' שכמו זוג יונים שעיקר התענוג שלהם הוא ההסתכלות שמסתכלים זה על זה.

Pero primero debe estar el nivel de "mi paloma (yonasí)", como está escrito: "Tus ojos son palomas", etc.; pues [es] como una pareja de palomas, cuyo principal deleite consiste en mirarse fijamente una a otra.

כמ"כ [כמו כן] למעלה שיהיה בחי' תמתי תאומתי שהוא יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] חתן וכלה כו' הוא ע"י בחי' יונתי מקודם שהוא בחי' התענוג שצריך להיות בנש"י [בנשמות ישראל] לאסתכלא ביקרא דמלכא כו'

Así también arriba: que exista el nivel de "mi perfecta, mi gemela", que es la unión de Zeir Anpín y Nukvá, el novio y la novia, etc., se logra mediante el nivel de "mi paloma" que lo precede, que es el nivel del deleite que debe haber en las almas de Israel: "contemplar la gloria del Rey", etc.,

שהוא בחי' ההתבוננות בגדולת אור א"ס ב"ה ונק' שמחת כלה שהוא התענוג של הכלה מההסתכלות על החתן שהוא בחי' יקרא דמלכא כו' ועי"ז מלמעלה למטה ג"כ כתיב עין ה' אל יראיו.

que es el nivel de la contemplación de la grandeza de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea; y se llama "la alegría de la novia", que es el deleite de la novia al contemplar al novio, que es el nivel de "la gloria del Rey", etc. Y por medio de esto, también de arriba hacia abajo, está escrito: "El ojo de Havaíá está dirigido a quienes Lo temen".

יראיו הוא בחי' ביטול היינו כשישראל הם למטה תמיד בבחי' ביטול לה' כו' נתעורר מזה בחי' תענוג גדול למעלה וכמ"ש וירא אלקים את כל אשר עשה

"Quienes Lo temen" es el nivel de la autoanulación (bitul); es decir, cuando Israel abajo se encuentra siempre en un estado de bitul ante D'os, etc., esto despierta arriba el nivel de un gran deleite, como está escrito: "Y D'os vio todo lo que había hecho,

והנה טוב מאד וכמו האדם שמקבל תענוג מכלי יפה כו' ותענוג זה שנעשה למעלה נקרא שמחת חתן דהיינו יחוד אצילות שנקרא חתן.

y he aquí que era muy bueno”; como una persona que recibe deleite de una vasija hermosa, etc. Y este deleite que se produce arriba se llama “la alegría del novio”; es decir, la unión de Atzilut, que se llama jatán (novio),

מלשון נחות דרגא להיות משפיע למקור דבי”ע שנק’ כלה וא”א זאת כ”א ע”י בחי’ יונתי מקודם כו’.

del término nejot dargá (descender un grado), para otorgar a la fuente de Beriá, Yetzirá y Asiá, que se llama kalá (novia). Y esto es imposible sin que antes esté el nivel de “mi paloma”, etc.

8 וע”י השמחה של החתן וכלה שהוא התענוג של שניהם כנ”ל יכול להיות בחי’ תמתי שהוא בחינת יחוד חתן וכלה שהוא בחי’ זו”נ [זעיר אנפין ונוקבא] כנ”ל

Y por medio de la alegría del novio y la novia, que es el deleite de ambos, como se mencionó antes, puede alcanzarse el nivel de «mi perfecta», que es el nivel de la unión del novio y la novia, es decir, el nivel de Zeir Anpín y Nukvá, como se mencionó antes;

וכמו שיהי’ [שיהיה] לעתיד דכתיב ומעין מבית ה’ יצא והשקה את נחל השטים כו’ שלא יהי’ [יהיה] בחי’ עלמין דפרודא כלל כ מו

y así será en el tiempo por venir, como está escrito: «Y un manantial saldrá de la Casa de Havaiá y regará el torrente de Shittim», etc.: entonces no habrá en absoluto mundos de separación, como

שהוא עתה וכמ”ש ונהר יוצא מעדן ומשם יפרד וכו’ משא”כ לעתיד יהי’ [יהיה] בחי’ תמתי שהוא בחי’ תאומתי כו’ וד”ל [ודי למבין]:

los hay ahora, como está escrito: «Y un río sale de Edén, y desde allí se separa», etc.; en cambio, en el tiempo por venir habrá el nivel de «mi perfecta», que es el nivel de «mi gemela», etc. Esto basta para quien comprende.

9 ג להבין בתוספת ביאור מ”ש (יואל ס”י ד’ י”ח) ומעין מבית ה’ צא והשקה את נחל השטים הנאמר על לעתיד.

3. Para comprender, con una explicación adicional, lo que está escrito (Yoel, capítulo 4, [versículo] 18): “Y brotará un manantial de la casa de Havaiá y regará el arroyo de Shitim”, dicho acerca del tiempo por venir.

הנה לכאורה אינו מובן מ"ש ומעין יצא ולא נאמר ונהר יוצא כמ"ש ונהר יוצא מעדן וגו'.

Ahora bien, a primera vista no se entiende lo que está escrito: "Y brotará un manantial"; no dice "Y brota un río", como está escrito: "Y un río sale de Edén", etc.

אך האמת הו משום דבנהר כתיב ומשם יפרד כו' משא"כ במעין לא נאמר ומשם יפרד רק אדרבה והשקה כו'.

Pero la verdad es que esto se debe a que, acerca del río, está escrito: "y desde allí se divide", etc.; en cambio, del manantial no se dice "y desde allí se divide", sino, por el contrario, "y regará", etc.

וביאור זאת יובן ע"פ מה שמבואר בדברי רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] נהרא מכיפ"י [מכיפיה] מבריק ולא חיישי' [חיישינן] שמא ירבה נוטפ"י [נוטפים] כו'.

La explicación de esto se comprenderá según lo que explican nuestros Sabios, de bendita memoria: "Un río se acrecienta desde sus orillas" (nahara mikifei mevarich), y no nos preocupa que las gotas que se le agregan sean más numerosas, etc.

פ"י שהתוספת וריבוי שלה שמתרב כשנעשה נהר מכמו שהיתה תחלה בהמעין שממנו יוצא הנהר הוא ממקורו ומאליו ומעצמו מתרבה

Es decir, su aumento y multiplicación —por los cuales crece cuando se convierte en río, más allá de lo que era al principio en el manantial del que sale el río— provienen de su propia fuente; crece por sí mismo y de sí mismo.

(ובערוך בשם רבינו גרשם מכיפיה מבריק מגדותיו מתברך שאינו מתגדל ממימי הגשמים אלא מעצמו וכן פרש"י [פירש רש"י / פירוש רש"י] בנדרים)

(Y en el Aruj, en nombre de Rabenu Gershom: mikifei mevarich, "se acrecienta desde sus orillas", pues no crece con agua de lluvia, sino por sí mismo; y así lo explica Rashi en Nedarim).

(ד"מ סע"א [סוף עמוד א]) וע' בפרש"י [בפירש רש"י / בפירוש רש"י] בשבת (דס"ה ב') משפתו כו' והוא כי תרגום והירדן מלא על כל גדותיו מלי על כל כפוהי.

(folio 40, final de la cara a). Y véase el comentario de Rashi sobre Shabat (folio 65b): "desde su orilla", etc. Esto se debe a que el Targum de "y el Jordán estaba lleno hasta todas sus orillas" es "mali al kol kifohi".

(ביהושע ס"ג). שפת היאר. כיף נהרא (וביחזקאל מ"ז) על שפתו על כיפיה ולא ממימי הגשמים

(en Yehoshúa, capítulo 3). "La orilla del río": kif nahara. (Y en Yejezkel 47:) "sobre su orilla": al ki-feih. Y no con agua de lluvia.

ואף שהמעין אינו בהתפשטות מרובה כ"כ [כל כך] עכ"ז [עם כל זה] אחר שיוצא מהעלם של המעין לידי גילוי והתפשטות יותר להיות נהר נעשה מאליו ומעצמו בתוספת מרובה.

Y aunque el manantial no se extiende tanto, sin embargo, una vez que sale del estado oculto del manantial y llega a la revelación y a una expansión mayor, hasta convertirse en un río, aumenta mucho por sí mismo y de manera espontánea.

10 ויובן זה יותר מבחי"י שכל ומדות שהנה עיקר הולדת והמשכות המדות הם מהשכל של דבר שיעמיק בשכלו ויבין שטוב הוא יתעורר ממילא בלבו אהבכה ותשוקה לדבר ההוא אשר לזאת בקטן ששכלו קטן מאד מלהכיל

Esto se entenderá mejor a partir del nivel del intelecto y los atributos emocionales. Pues el origen principal de los atributos emocionales (midot) y su emanación provienen del intelecto: cuando alguien profundiza en su intelecto acerca de algo y comprende que es bueno, se despiertan espontáneamente en su corazón el amor y el anhelo por aquello. Por eso, en un niño pequeño, cuyo intelecto es demasiado limitado para abarcar

ולהבין אזי גם מדותיו הם ג"כ לדברים קטנים וכמ"ש לפי שכלו יהולל איש כו' שהמדות נק' איש הם נולדים ונמשכים לפי ערך השכל

y comprender, sus atributos emocionales también se dirigen entonces a cosas pequeñas, como está escrito: "El hombre es alabado según su intelecto", etc. Los atributos emocionales, llamados "hombre", nacen y se manifiestan en proporción al intelecto.

ונמצא מובן מכל הנ"ל שכל עיקר המשכת המדות הם מהכל ואעפ"כ [ואף על פי כן] נראה בחוש שאחר שבאו מהשכל לידי גילוי בלב נעשו בחוזק ותוספת וריבוי הרבה יותר מכמו שהי' [שהיה] תחלה בעודם בשכלו כו'

De todo lo anterior se comprende, entonces, que el origen esencial de la emanación de los atributos emocionales es el intelecto. Sin embargo, es evidente que, después de pasar del intelecto a revelarse en el corazón, se vuelven mucho más intensos, y aumentan y se multiplican mucho más que cuando todavía estaban en su intelecto, etc.

כמו הכעס כו' והיינו כנ"ל מפני שבשכל עדיין המדה היא בחי' העלם בתכלית ולזאת אינה בהתפשטות מרובה כ"כ [כל כך] אכן כשבא מהעלם השכל לידי גילוי בלב נעשה ממילא בריבוי התפשטות וחזק האהבה או הכעס כו'

como sucede con la ira, etc. Esto se debe, como se mencionó antes, a que en el intelecto el atributo emocional todavía está en un estado de ocultamiento absoluto y, por eso, no se despliega tanto; pero, cuando pasa del ocultamiento del intelecto a revelarse en el corazón, el amor o la ira, etc., se despliegan espontáneamente con gran amplitud e intensidad.

(וכיוצא בזה מבואר בע"ח [בעץ חיים] שכ"ה דרוש ו' ובשער תיקון הנוקבא פ"ה כי כאשר יצאו מהיסוד דאימא ונתגלו כו' ע"ש)

(Algo similar se explica en Etz Chaim, Sha'ar 25, Derush 6, y en Sha'ar Tikkun HaNukva, capítulo 5: que, cuando salieron del Yesod de Imma y se revelaron, etc.; véase allí.)

וכמ"כ [וכמו כן] הנהר אף שכל עיקר המשכתו מבמעין עכ"ז [עם כל זה] אחר שיוצא מהעלם המעין לידי גילוי הנהר מתפשט מאליו בתוספת וריבוי כו'.

Lo mismo ocurre con el río: aunque su origen esencial y toda su emanación provienen del manantial, una vez que sale del ocultamiento del manantial y se revela, el río se extiende espontáneamente, aumentando y multiplicándose, etc.

וזהו נהרא מכיפ"י [מכיפיה] מבריק כו'. ומכל הנ"ל יובן למעלה ג"כ במ"ש ונהר יוצא מעדן ומשם יפרד כו'.

Esto es lo que significa: "El río crece desde sus orillas", etc. Y de todo lo anterior se comprenderá también lo que ocurre en lo Alto, respecto de lo escrito: "Y un río sale de Edén, y desde allí se divide", etc.

כי הנה עדן הוא בחי' חכמה עילאה דאצי' חכים ולא בחכמה ידיעא שהוא בחי' העלם וביטול בתכלית וכמ"ש והחכמה מאין תמצא כו'

Pues Edén es el nivel de la Jojmá suprema de Atzilut, "sabio, pero no con una sabiduría conocida", que es el nivel de ocultamiento y autoanulación (bitul) absolutos, como está escrito: "Y la sabiduría se encuentra desde ayin (la nada)", etc.

שהוא בחי' אין ממש ונקי מעין שהוא כדוגמת המעין שעדיין הוא בבחי' העלם כנ"ל ונהר יוצא מעדן הוא בחי' בינה דאצי' שיוצא ונמשך מבחי' חכמה להשקות כו'

que es el nivel de ayin verdaderamente; y se lo llama manantial, pues es como el manantial, que todavía se encuentra en un estado de ocultamiento, como se mencionó antes. Y “un río sale de Edén” es el nivel de Biná (entendimiento) de Atzilut, que sale y se extiende desde el nivel de Jojmá “para regar”, etc.,

שהוא בחי' אם הבנים מקור המדות עליונות דאצי' שנמשכין מבחי' בינה דאצי' ונקי רחובות הנהר

que es el nivel de “la madre de los hijos”, la fuente de los atributos emocionales superiores de Atzilut, que se extienden desde el nivel de Biná de Atzilut; y se la llama “las amplias extensiones del río (rejovot hanahar)”,

שהוא בחי' התפשטות השכל יותר מכמו שהיה בבחי' חכמה שהוא בחי' אין אף שבחי' בינה נמשך מבחי' חכמה עכ"ז [עם כל זה] מאחר שבא מהעלם לגילוי השגה

que es el nivel de la expansión del intelecto, mayor que la que tenía en el nivel de Jojmá, que es el nivel de ayin. Aunque el nivel de Biná se extiende desde el nivel de Jojmá, no obstante, puesto que ha pasado del ocultamiento a la revelación de la comprensión,

שהוא מאין ליש ממש ממילא מתרבה בהתפשטות יותר כדוגמת הנהר הגשמי שיוצא מהמעין והמדות שבלב נמשכים מהשכל שבמוח כנ"ל.

que es verdaderamente de ayin a yesh (de la nada a algo), se expande por sí misma y se despliega más, como el río físico que sale del manantial, y [como] los atributos emocionales del corazón que se extienden desde el intelecto del cerebro, como se mencionó antes.

11 וזהו דגבי ונהר יוצא כתיב ומשם יפרד פי' אחר שנמשך מבחי' בינה דאצי' לבחי' מלכות דאצי' שמתפשטת ומתלבשת למטה בבי"ע נעשה בחי'

Y esto explica por qué, con respecto a “Y un río sale”, está escrito: “y desde allí se divide”. Es decir, después de que se extiende desde el nivel de Biná (entendimiento) de Atzilut hasta el nivel de Maljut (soberanía) de Atzilut, que se expande y se reviste abajo en Beríá, Yetzirá y Asiá, se produce el nivel de

פירוד לגמרי להתהוות נבראים בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] ועלמין דפרודא אכן כ"ז [כל זה] הוא לאחר התפשטות והמשכות הנהר הנ"ל שהוא בחי' בינה ומדות דאצי' בבחי' מלכות דאצילות להתלבש בבחי' ע.

una separación completa, de modo que llegan a existir creaciones finitas y mundos de separación. Sin embargo, todo esto ocurre después de la expansión y la extensión del río mencionado anteriormente —que es el nivel de Biná y de los atributos emocionales (midot) de Atzilut— hacia el nivel de Maljut de Atzilut, para revestirse en Beríá, Yetzirá y Asiá.

12 וכמ"ש ומשם יפרד שנמשך משם ולמטה להיות בחי' עלמין דפרודא אבל עצם הנהר הנ"ל עדיין הוא בבחי' יחוד וביטול בתכלית כמ"ש לך ה' הגדולה כו'

Y como está escrito: "y desde allí se separa": es decir, desde allí se extiende hacia abajo para convertirse en el nivel de los mundos de separación; pero el río mismo, mencionado antes, todavía se encuentra en un estado de unión y de absoluta autoanulación (bitul), como está escrito: "Tuyos, Havaíá, son la grandeza", etc.,

וחיוהי וגרמוהי חד כו' שאף שכבר נמשך מבחי' חכמה שנק' עדן להיות התפשטות בבחי' נהר ע"ז מאחר שיוצא ומקבל תמיד מבחי' עדן הנ"ל עדיין הוא בבחי' יחוד וביטול בתכלית

y "Sus fuerzas vitales y Sus vasijas son uno", etc. Pues, aunque ya se ha extendido desde el nivel de Jojmá (sabiduría), llamado Edén, para expandirse en forma de río, sin embargo, como sale y recibe constantemente del nivel de Edén mencionado antes, todavía se encuentra en un estado de unión y de absoluta bitul.

אך עכ"ז [עם כל זה] הוא בחינת מקור שיומשך משם ולמטה בכי"ע יפרד כו' מאחר שכבר יצא מבחי' העלם המעין שהוא בחי' חכמה עילאה שנק' עדן לידי גילוי והשגה בבחי' בינה ומדות

Pero, aun así, constituye el nivel de una fuente, de modo que, al extenderse desde allí hacia abajo, a Beríá, Yetzirá y Asiá, "se separa", etc., pues ya salió del nivel de ocultamiento de la fuente, que es el nivel de Jojmá suprema, llamada Edén, y llegó a la revelación y la comprensión en el nivel de Biná (entendimiento) y los atributos emocionales (midot);

אזי יכול לירד ולהשתלשל עוד בהשתלשלות וצמצומים שיתהוו גם נבראים נפרדים ממש כאלו הם יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו]

entonces puede descender y continuar desplegándose mediante la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut) y contracciones (tzimtzumim), hasta que lleguen a existir incluso creaciones verdaderamente separadas, como si fueran algo (yesh), separado por sí mismo.

אבל מבחי' המעין עצמו שהוא בחי' חכמה עילאה אינו בבחי' מקור כלל שיוכל להיות בחי' התהוות היש והנפרד הואיל והמעין אין בו התפשטות

Pero el nivel de la fuente misma, que es Jojmá suprema, no pertenece en absoluto a la categoría de una fuente de la que pudiera surgir el nivel de la existencia del yesh y de lo separado, puesto que en la fuente no hay expansión

כמו בנהר והיינו לפי כי החכמה מאין תמצא ולזאת כשיתגלה לעתיד בחי' עצם החכמה עילאה למטה כמו en el río. Esto se debe a que “la sabiduría se encuentra a partir de ayin (la nada)”. Por eso, cuando en el tiempo futuro se revele abajo el nivel de la esencia de Jojmá suprema,

אזי לא יהי' [יהיה] בבחי' עלמא דפרודא כלל רק יהי' [יהיה] למטה ג"כ יחוד אור ה' ממש entonces no habrá en absoluto un mundo de separación; por el contrario, también abajo habrá una unión con la luz de D'os, tal como es,

כמו שהוא למעלה וזהו ומעין מבית ה' יצא שעצם המעין שהוא בחי' חכמה עילאה כנ"ל יומשך ויתגלה למטה כמו שהוא בבחי' מעין ולא

tal como es arriba. Y esto es “Y una fuente brotará de la Casa de Havaiá”: la esencia de la fuente, que es el nivel de Jojmá suprema mencionado antes, se extenderá y se revelará abajo tal como es, en el estado de una fuente, y no

כמו עכשיו ונהר יוצא כו' ואזי אף והשקה את נחל השטים שיטים הוא מלשון שטות como ahora: “Y un río sale”, etc. Y entonces también “dará de beber al arroyo de Shitim”: Shitim proviene del término shtut (necedad),

וגם מלשון שטו העם שהם בחינת עלמין דפרוד ונחל השיטים הוא מקור המגדיל כל תאוות ותענוגי עוה"ז אשר לא לה' המה

y también del término “el pueblo vagó (shatu)”, que corresponde al nivel de los mundos de separación; y el arroyo de Shitim es la fuente que hace crecer todos los deseos y placeres de este mundo que no son para D'os.

והוא ג"כ ע"ד שנת' [שנתבאר] במ"א בד"ה שמע ישראל ענין מים תחתונים שהם מגדילים כל תענוגי עוה"ז שהם בחי' פסולת

Y esto también se corresponde con lo explicado en otro lugar, en el discurso que comienza “Escucha, Israel”, acerca de las aguas inferiores, que hacen crecer todos los placeres de este mundo, los cuales corresponden al nivel de los desechos;

והיינו ע"י שנמשך בחי' רקיע המבדיל בין מים עליונים למים תחתונים עד שמזה נסתעף למטה במים תחתונים בחי' נחל השיטים ועיין ס"פ ואתחנן (דף ע"ד ע"ב)

y esto ocurre mediante la extensión del nivel del firmamento que separa las aguas superiores de las aguas inferiores, hasta que de esa separación se desprendió abajo, en las aguas inferiores, el nivel del arroyo de Shitim. Véase el final de Parshat Vaetjanán (folio 74b),

ומבואר שם שכשיתגלה בחי' עצם המעין אזי אף בבחי' נחל השיטים יהי' [יהיה] בחינת גילוי אור ה' וכמ"ש והלכו לאורך כו'

y allí se explica que, cuando se revele el nivel de la esencia misma de la fuente, entonces incluso en el nivel del arroyo de Shitim habrá una revelación de la luz de D'os, como está escrito: “Y caminarán a tu luz”, etc.,

ובאו במערות צורים ובמחלות עפר מפני פחד ה' ומהדר גאוונו כו' שיהי' [שיהיה] לעתיד ולא יהי' [יהיה] בחי' פירוד כלל

y “entrarán en las cuevas de las rocas y en las cavernas de la tierra, ante el terror de Havaiá y el esplendor de Su majestad”, etc., lo cual sucederá en el tiempo por venir; y no habrá en absoluto un nivel de separación,

כמו שהוא עתה שנראה כאלו הם שתי רשויות ח"ו [חס ושלום] כדעת האפיקורוס וכמו שהשיב לו האיק שביק מיא לאעבורי כו'

como ocurre ahora, cuando parece como si hubiera dos dominios, D'os no lo permita, tal como sostenía el hereje (apikoros), y como le respondió: “¿Cómo deja pasar el agua?”, etc.

שבאמת הכל נמשך ממנו ית' רק שע"י רבוי השתלשלות וצמצומים להעלים ולהסתר את אור ה' החיה ומהווה אותם מאין ליש הם נראים כלאו הם יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו]

Pues, en verdad, todo proviene de Él, bendito sea; solo que, debido a las numerosas [etapas de la] cadena descendente y a las contracciones destinadas a ocultar y encubrir la luz de D'os, que les da vida y los trae a la existencia de la nada a algo, parecen ser algo (yesh), separado e independiente.

והיינו לפי שכל ההשתלשלות הוא מהנהר וכמ"ש ונהר יוצא ומשם יפרד כו' אבל לעתיד שיתגלה בחי' עצם המעין למטה

Y esto se debe a que toda la cadena descendente de los mundos proviene del río, como está escrito: "Y un río sale, y desde allí se divide", etc. Pero en el tiempo por venir, cuando se revele abajo el nivel de la esencia misma del manantial,

אזי יהי' [יהיה] יחוד למטה כמו למעלה ממש והיינו בחי' תמתי תאומתי כנ"ל וד"ל [ודי למבין] ועמ"ש עוד מענין זה בביאור ע"פ והיה מספר בנ"י [בני ישראל] כחול הים כו'

entonces habrá unión abajo exactamente como arriba; y este es el nivel de "mi perfecta, mi gemela", como se mencionó antes. Esto basta para quien entiende. Véase también lo escrito más adelante sobre este tema en la explicación del versículo "Y el número de los hijos de Israel será como la arena del mar", etc.

(ועיין בע"ח [בעץ חיים] שמ"ז פ"ג [פרק ג'] דכל עיקר ענין המסך שבין אצילות לבריאה זהו ענין שהבינה דאצי' מלבשת התלבשות גמור להחכמה והיא בחי' מסך מבדיל בין א"ס וחכמה אל בריאה משא"כ באצילות לא הועילה הבינה רק למעבר בלבד כו' ואינו נחשב רק שמקבל מחכמה.

(Véase Etz Chaim, Sha'ar 47, capítulo 3: la esencia misma del asunto de la pantalla (masaj) entre Atzilut y Beriá es que la Biná de Atzilut reviste por completo a Jojmá, y esta constituye una pantalla divisoria entre Ein Sof y Jojmá, por un lado, y Beriá, por el otro. En cambio, en Atzilut, Biná sirvió únicamente de pasaje, etc., y se considera que solo recibe de Jojmá.

והיינו שהבינה היא בחי' נהר שהוא בחי' יש והתפשטות כו' אבל חכמה היא בחי' מעין שהוא אינו בבחי' התפשטות כ"א בבחי' ביטול בחי' יו"ד דשם הוי'

Es decir, Biná es el nivel de un río, que es el nivel de algo existente (yesh) y de expansión, etc.; pero Jojmá es el nivel de un manantial, que no está en un estado de expansión, sino de bitul, el nivel de la letra yud del Nombre Havaiá.

והיינו לפי שהוא אצל המקור ממש וזהו פי' אצילות מלשון אצלו אצל המאציל ב"ה ולכן איתא בע"ח [בעץ חיים] (שמ"ע פרק זיין) דהתלבשות אור א"ס בבינה ומדות דאצילות נק' איהו וגרמוהי חד

Y esto se debe a que está junto a la Fuente misma. Este es el significado de Atzilut, relacionado con la expresión etzlo, "junto a él": junto al Emanador, bendito sea. Por eso se afirma en Etz Chaim (Sha'ar Mem-Ayin, capítulo 7) que el revestimiento de la Luz Infinita (Or Ein Sof) en la Biná y los atributos emocionales de Atzilut se denomina "Él y Sus vasijas son uno",

אבל יחוד אור א"ס בחכמה עילאה דאצילות נק' איהו וחיוהי חד שלמעלה ממדרגת גרמוהי כו' ועיין

בס"ש"ב [בספר של בינונים] (פל"ה) בהג"ה [בהגהה]

pero la unión de la Luz Infinita con la Jojmá suprema de Atzilut se denomina “Él y Sus fuerzas vitales son uno”, lo cual está por encima del nivel de “Sus vasijas”, etc. Véase también Sefer Shel Beinonim (Tanya), capítulo 35, en la glosa:

אלא שמ"מ בבינה דאצילות עצמה ובכל האצ"י הואיל ומיוחדים עם החכמה נק' הכל אצילות משא"כ
בבריאה שאינה מקבלת רק מהבינה לבד ע"כ ומשם יפרד כו'.

salvo que, a pesar de ello, la Biná de Atzilut misma y todo Atzilut, puesto que están unidos con Jojmá, reciben en conjunto el nombre de Atzilut. No ocurre así con Beriá, que recibe únicamente de Biná. Por eso, “y desde allí se divide”, etc.

ובזה יובן ענין אור זרוע לצדיק שלהיות הגילוי בבי"ע ג"כ כמו באצילות ממש זהו דייקא ע"י נש"י
[נשמות ישראל] שהם בחי' אור הנזרע למטה להתלבש בגוף כו'

Con esto se entenderá el asunto de “La luz está sembrada para el tzadik”: para que la revelación esté también en Beriá, Yetzirá y Asiá, exactamente como en Atzilut, esto se logra precisamente por medio de las almas de Israel, que son el nivel de luz sembrada abajo para revestirse en un cuerpo, etc.

והיינו לפי שנש"י [שנשמות ישראל] עלו במחשבה דהיינו בעצמיות חכמה עילאה דאצ"י בחי' והחכמה מאין
תמצא ממש וכמשי"ת [וכמו שיתבאר] לקמן וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] בביאור ע"פ יונתי המתחיל

Y esto se debe a que las almas de Israel “ascendieron en el pensamiento”, es decir, en la esencia misma de la Jojmá suprema de Atzilut, el nivel de “Y la sabiduría se encuentra a partir de ayin”, literalmente, como se explicará más adelante y como se explicó en la explicación del versículo “Mi paloma”, que comienza

הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] נובלות חכמה כו' ע"ש וע"כ ע"י שירדו בעשיה הם יכולים להמשיך
גילוי חכמה עילאה למטה בבי"ע

“He aquí, nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: ‘Los frutos caídos de la sabiduría’”, etc.; véase allí. Por eso, al haber descendido a Asiá, pueden hacer descender la revelación de la Jojmá suprema abajo, a Beriá, Yetzirá y Asiá,

כמו בצ"י [באצילות] ולא יכנף עוד כו' ע"י המסך ופרסא כ"א ומעין מבית ה' יצא כו'

como en Atzilut, y "[tu Maestro] ya no se ocultará detrás de un ala", etc., mediante la pantalla y el velo (masaj y parsá); sino que "un manantial saldrá de la casa de Havaíá", etc.:

גילוי בחי חכמה עילאה ועיין בע"ה [בעץ חיים] שער מ"ז פ"ג [פרק ג'] הנ"ל ובז"ה [ובזוהר הרקיע] בפי' פקודי
(בדף רל"ד) דענין חכמה זו היינו

la revelación del nivel de la Jojmá suprema. Véase también Etz Chaim, Sha'ar 47, capítulo 3, mencionado arriba, y Zohar HaRakia sobre la parashá de Pekudei (en el folio 234), donde se explica que el asunto de esta Jojmá es

כי הא"ס בה מלוכש תוך החכמה עליונה דא"ק [דאדם קדמון] וחכמה זו מתלבשת באצילות כו' ע"ש ועד"י
ממש יהי [יהיה] הגילוי בבי"ע

que el Ein Sof que hay en ella está investido dentro de la Jojmá suprema de Adam Kadmon, y esta Jojmá está investida en Atzilut, etc.; véase allí. Y precisamente de esta misma manera será la revelación en Beriá, Yetzirá y Asiá.

וזהו שארז"ל [שאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ כי בי"ה ה' צור עולמים כיו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] בה'
נברא העוה"ז, כי ה' הוא בחי רחובות הנהר ונהר יוצא

Y esto es lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria, acerca del versículo "Pues con Yah (yud-hei), Havaíá formó los mundos": con la yud fue creado el Mundo Venidero; con la hei fue creado este mundo. Pues la hei es el nivel de "las amplias extensiones del río" y "un río sale",

ולכן ומשם יפרד כו' וזהו ענין העוה"ז אבל היו"ד הוא בחי המעין ולכן אין בו התפשטות כמו בה"א [בית
הלל אומרים]

y por eso "y desde allí se divide", etc.; esto corresponde a la naturaleza de este mundo. Pero la yud es el nivel del manantial, y por eso no hay en ella una expansión como la que hay en la hei;

ולכן בו נברא העוה"ב [העולם הבא] שאזי ומעין מבית ה' יצא ועמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] פי' שלח (קנ"ט א')
מענין

y por eso el Mundo Venidero fue creado con ella, pues entonces "un manantial saldrá de la casa de Havaíá". Véase también lo que escribe el Ramaz (Rabí Moshé Zacuto) sobre la parashá de Shelaj (159a) acerca del tema de

כי ביה ה' צור עולמים ברבות מבואר ע"פ ששים המה כו' אחת היא כו' במדבר (ר"פ ד') נשא (פ' ט') גבי ולקח הכהן מים קדושים.

“Pues con Yah, Havaíá formó los mundos”. En el Midrash Rabbah se explica el versículo “Sesenta son las reinas”, etc., “Una sola es ella”, etc.: Bamidbar (comienzo de la sección 4); Nasso (sección 9), acerca de “Y el kohen tomará agua sagrada”.

(פ' י"ד) גבי ביום עשתי עשר יום. קרח (פ"ח) מקץ (ר"פ צ') ויגש (ר"פ צ"ד) ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה:

(Sección 14), acerca de “En el undécimo día”. Korach (sección 18); Mikeitz (comienzo de la sección 90); Vayigash (comienzo de la sección 94); y en Shir HaShirim Rabbah:

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y likuteitorah.com; no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/likutei-torah/shir-hashirim/30/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak